

ЖУМА МАВЪИЗАСИ
“15” июль, 2016 йил

Усмонхон АЛИМОВ
“10” ШАВВОЛ, 1437 ҳ.й.

ОТА-ОНА РОЗИЛИГИ- АЛЛОҲ РОЗИЛИГИ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Мухтарам жамоат! Аллоҳ таолонинг улуғ неъматларидан бўлмиш Истиқлол шарофати туфайли эл-юртимиз узра ҳуррият ва файзу баракот таралди. Халқимиз ўз ҳаётини буюк аждодларимизга муносиб тарзда ўтказиш имкониятига эга бўлди. Муқаддас динимиз ботил мафкуралар ва даҳрийлик тазйиқидан халос топди. Диний ва миллий қадриятларимиз қайтадан раванк топа бошлади.

Ислом дини оиланинг ҳар бир аъзоси учун у лойиқ бўлган мақом ва даражани белгилаб қўйди. Оилада энг олий мақом соҳиблари ота-онадир. Чунки, инсонни дунёга келишига ҳақиқий сабаб Аллоҳ таоло бўлса, ота-она эса зоҳирий сабабдир. Бу ҳақиқатни фарзандлар бир лаҳза ҳам унутишлари мумкин эмас.

Аллоҳ таоло Исро сураси, 23-оятини каримасида шундай дейди:

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا (سورة الإسراء 23).

яъни: Раббингиз, Унинг Ўзигагина ибодат қилишингизни ҳамда ота-онага яхшилик қилишни амр этди. (Эй инсон!) Агар уларнинг бири ёки ҳар иккиси ҳузурингда кексалик ёшига етсалар, уларга “уф!..” дема ва уларни жеркима! Уларга (доимо) ёқимли сўз айт. (Исро сураси, 23-оят)

Аллоҳ таоло Лукмон сураси, 14-оятини каримасида шундай дейди:

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهَنًا عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَيَّ الْمَصِيرُ (سورة لقمان/14)

яъни: “Биз инсонга ота-онасини (рози қилишни) буюрдик. Онаси уни заифлик устига заифлик билан (қорнида) кўтариб юрди. Уни (кўкрақдан) ажратиш (муддати) икки йилда (битар). (Биз инсонга буюрдикки), “Сен Менга ва ота-онангга шукр қилгин! Қайтишлик Менинг ҳузуримгадир” (Лукмон сураси, 14-оят)

Қуръони карим оятларида фарзандларга яхшилик қилишдан кўра ота-онага яхшилик қилиш хусусида кўп айтилган. Чунки, ота-онага фарзандинга яхшилик қил деб айтиш шарт эмас. Улар ўзлари емай едирадилар, киймай

кийдирадилар. Фарзанд учун барча роҳатларидан воз кечадилар. Уларнинг бу хислатлари барчанинг эҳтиромига лойиқ.

Пайғамбаримиз алайҳиссалом **“Жаннат оналар оёғи остидадир”** деганлар. Оналарга итоаткор бўлиш ва уларни рози қилиш жаннатга киришга сабаб бўлади. Юқоридаги ҳадисдан мурод, *онага яхшилик қилиш ва унинг хизматини қилишда унинг оёқлари остидаги тупроқдек бўлиш керак...* деганлар.

Қадрли намозхонлар! Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам муборак ҳадиси шарифларида ота-онага яхшилик қилиш, уларнинг хизматларини қилиб дуоларини олиш, уларни норози қилиб қўймаслик, ранжитиб қўймаслик ҳақида кўп марҳамат қилганлар. Ҳатто улар вафотларидан кейин ҳам фарзанд зиммасида ҳақлари борлигини таъкидлаганлар.

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ ، قَالَ : قُلْتُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ ؟ قَالَ : الصَّلَاةُ لِمِيقَاتِهَا ، قَالَ : قُلْتُ : ثُمَّ أَيُّ ؟ قَالَ : بِرُّ الْوَالِدَيْنِ . (متفق عليه).

яъни, *Абдуллоҳ ибн Масъуд розияллоху анҳудан ривоят қилинади: Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан: Амалларнинг қайси бири афзал? деб сўрадим. Вақтида ўқилган намоз дедилар. Кейин нима? дедим. Ота-онага яхшилик қилиш дедилар.*

عن كعب الأحبار قال قال لقمان لابنه يا بني من أَرْضَى والديه فقد أَرْضَى الرحمن ومن أسخطهما فقد أسخط الرحمن يا بني إنما الوالدان باب من أبواب الجنة فإن رضيا مضت إلي الجبار وإن سخطا حجبت (رواه البيهقي في كتاب الزهد).

Яъни, *Каъб ал-Аҳбордан ривоят қилинади: Луқмон уғлига: Эй, ўғлим! Ким ота-онасини рози қилса, Раҳмонни рози қилган бўлади. Ким ота-онасининг газабига учраган бўлса, Раҳмоннинг газабини чиқарган бўлади. Эй Болам! Албатта, ота-она жаннат эшикларидан бир эшикдир. Агар рози бўлсалар, Жабборга бориш бор. Агар аччиқлари чиқса, ёпилиб қолиши бор деди.*

عن أبي أسيدقال: كنا عند النبي صلى الله عليه وسلم فقال رجل: يا رسول الله! هل بقي من برّ أبوي شيءٍ بعد موتيهما أبرهما؟ قال: "نعم". خصال أربع: الدعاء لهما، والاستغفار لهما، وإنفاذ عهدهما، وإكرام صديقيهما، وصلة الرحم التي لا رحم لك إلا من قبلهما" (رواه أحمد في مسنده).

яъни, *Абу Усайддан ривоят қилинади: Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларида эдик. Бир одам: Ё Расулуллоҳ! Мен учун ота-онамга улар дунёдан ўтгандан кейин қиладиган яхшилик қолдими? деб сўради. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: Ҳа, тўрт нарса дедилар: уларнинг ҳаққига истиғфор айтиб дуо қилиш, уларни ваъдаларини бажариш, дўстларини ҳурмат қилиши ҳамда сен билан қориндош бўлмаган аммо, ота-онанг билан қориндош бўлганлар билан қариндошлик ришталарини боғлаш .*

Ота-онага яхшилик қилган фарзандга кўп фойдалар бор:

1. Умри зиёда ва баракали бўлади.

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُمَدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ وَيُزَادَ لَهُ فِي رِزْقِهِ فَلْيَبْرِّ وَالِدَيْهِ وَلْيَصِلْ رَحِمَهُ (مسند أحمد بن حنبل).

яъни, Анас ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади: Расулulloҳ соллаллоху алайҳи васаллам: *Кимни умри узун бўлиши ва ризқи кенг бўлиши хурсанд қилса, ота-онасига яхшилик қилсин ва силаи раҳм қилсин дедилар.*

2. Амаллари қабул бўлади ва жаннатга киради.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " مَا مِنْ مُسْلِمٍ لَهُ أَبَوَانِ، فَيُصْبِحُ وَهُوَ مُحْسِنٌ إِلَيْهِمَا إِلَّا فُتِحَ لَهُ بَابَانِ مِنَ الْجَنَّةِ (رواه أبو داود وابن ماجه).

яъни, Ибн Аббос розияллоху анхудан ривоят қилинади: Расулulloҳ соллаллоху алайҳи васаллам: *«Қайси бир мусулмоннинг ота-онаси бўлса, уларга яхшилик қилиб, унинг савобини кутган ҳолда тонг оттирган бўлса, Аллоҳ таоло унга жаннатнинг икки эшигини очади. деганлар. Ҳикматларда келади:*

الْأُمَّ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ

яъни, *"Она жаннат эшикларидан бир эшикдир"*, яъни фарзанднинг онасига яхшилик қилиши уни жаннатга етказди.

Машҳур Қози Иёз Закийнинг оналари вафот этганида қаттиқ йиғлаб туриб: Мен учун жаннатга олиб борадиган икки эшик бор эди, биттаси беркилиб қолди деганлар.

3. Гуноҳлари мағфират қилинади ва тавбаси қабул бўлади.

رَوَى ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ ذَنْبًا عَظِيمًا فَهَلْ لِي تَوْبَةٌ؟ قَالَ: "هَلْ لَكَ مِنْ أُمَّ؟" قَالَ: لَا. قَالَ: "هَلْ لَكَ مِنْ خَالَةٍ؟" قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: "فَبَرِّهَا" (أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ)،

Ибн Умар розияллоху анхумодан ривоят қилинади: *«Бир киши Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг хузурларига келиб: «Эй Аллоҳнинг Расули, мен катта гуноҳ қилдим. Энди мен учун тавба борми?» деди. «Онанг борми?» дедилар. «Йўқ», деди. «Холанг борми?» дедилар. «Ҳа», деди. «Унга яхшилик қил», дедилар» (Имом Термизий, Ибн Ҳиббон ва Ҳоким ривояти).*

Демак, хола ҳам она ўрнида бўларкан. Онаси вафот этиб кетган инсон холасига яхшилик қилса, бу ҳам гуноҳларига каффорат бўлар экан.

4. Дуоси ижобат бўлади.

Увайс ал Қараний розияллоху анху Яманлик солиҳ киши бўлганлар. У киши Расулulloҳ соллаллоху алайҳи васалламга у зотнинг ҳаётликларида имон келтирганлар. Аммо Расулulloҳ саллолоху алайҳи васалламни кўра олмаганлар. Бунга сабаб доимо оналарининг хизматида бўлганликлари эди. Шунинг учун саҳоба бўла олмай, тобеъий бўлганлар.

Увайс ал-Қараний розияллоху анху оналарига жуда меҳрибон, кўп яхшилик қиладиган зот эдилар. Шу сабабли Аллоҳ таоло у кишининг қасамини бажо қиладиган бўлди. Агар бировнинг ҳаққига дуо қилсалар, истиғфор айтсалар, Аллоҳ таоло у кишининг дуо ва истиғфорини қабул қиладиган даражага эришдилар. Баданларида оқлик бор эди, оналарига қилган яхшиликлари, меҳрибонликлари туфайли унга ҳам Аллоҳ таоло шифо берган эди.

Қадрли намозхонлар! Муқаддас динимиз ота-онага фақат яхшилик қилишни талаб этади. Қуръони каримнинг Анкабут сураси, 8-оятда:

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ...

Яъни: **“Биз инсонга ота-онасига яхшилик қилишга буюрдик”** дейлади. Ҳадиси шарифда айтиладики: **“Гуноҳи кабиралар: Аллоҳга ширк келтириш, инсонни қонини ноҳақ тўқиш, ота-онага оқ бўлиш ва ёлгон гувоҳлик бериш.....”** (Муслим ривояти).

Афсуски, айрим ёшларимиз кексайган, катта умид билан вояга етказган ота-онасини гўёки динсизликда айблаб, мутаассиб шахсларнинг даъватига учиб, кексайган ота-оналарини хор қилиб уруш авж олган ҳудудларга бориб қолмоқдалар. Ўзларининг қилмишлари билан ота-онасини юзини ерга қаратиб, уларнинг қарғишларига қолмоқда. Аллоҳ барчаларимизни бундай гуноҳ амаллардан асрасин. Ҳадиси шарифда **“Ота –онасини тириклик вақтида рози қилмаган фарзанд хор бўлсин, хор бўлсин”**, дейилган.

Аксинча, оила бағрида ота-она розилигини олиб, ҳалол меҳнат билан шуғулланаётганлар Аллоҳнинг розилигини топадилар. Ҳадисда айтилади:

"مَنْ بَرَّ وَالِدَيْهِ طُوبَى لَهُ، زاد الله في عُمْرِهِ" (رواه الحاكم).

яъни: **“Кимки ота-онасини розилигини олган бўлса, унга қандай яхши! Аллоҳу таоло унинг умирини узайтиради”**.

5. Ғам ташвиши кетади ва мушқили осон бўлади.

Уч киши ёмғирдан қочиб бир ғорга кириб олишади, бир харсанг тош думалаб тушиб, улар ўтирган ғорнинг оғзи ёпилиб қолади. Ҳар бирлари қилган солиҳ амалларини васила қилиб, Аллоҳ таолодан ёрдам сўрайдилар. Шунда улардан бирлари кекса ота-онасига қилган яхшилигини эслайди ва: “Агар Сен шу ишни Сенинг розилигингни тилаб қилганимни билсанг, бизга бир тирқиш очгин, осмонни кўрайлик...” дейди. Шунда, Аллоҳ таоло тирқиш очиб уларга нажот беради.

Мухтарам жамоат! Зар қадрига заргар этади деганларидек, ота-онанинг қадрига бу умматнинг улуғлари етганлар. Куйида уларнинг ҳаётларидан баъзи лавҳаларни келтирамиз, шоядки, ибрат олиб бизлар ҳам ўзимизни ўнглаб олсак.

Боязид Бистомий ҳазратлари улуғ олимлардан, валийуллоҳлардан бўлганлар. У Зот айтадилар: Совуқ бир киш кечаси эди. Онам уйғониб, сув ичишни истадилар. Мен дарров сув олиш учун ўрнимдан турдим. Лекин

идишда сув йўқ эди. Булоқ бошига бориб, идишга сув тўлдирдим. Уйга келганимда онамнинг яна ухлаб қолганларини кўрдим. Уйғотишга кўзим қиймади. Идишни кўтарганимча узоқ муддат кутдим. Кун жуда совуқлиги сабабли кўлим идишга ёпишиб қолган эди. Анча вақтдан кейин онам яна уйғониб сув сўрадилар. Мен идишни узатганимда кўлимнинг териси шилиниб қонаб кетди, бу ҳолни кўриб онам:“Ё Аллоҳим, мен ўғлимдан розиман. Сен ҳам рози бўл!” деб дуо қилдилар.

Оналарига қилган яхшиликлари, хизматлари ва оналарининг мана шу дуолари сабабли Аллоҳ таоло Боязид Бистомий ҳазратларига олим ва авлиё бўлишлик бахтини ато қилди.

Ота-оналаримиз ҳаёт бўлсалар, уларни рози қилиб хайрли дуоларини олиб қолмоқликни биз фарзандларга Аллоҳ таоло насиб этсин. Ўтганларнинг борадиган жойларини улуғ мақомлардан қилсин. Омин!

Муҳтарам имом домла! Масжидларда намоз вақтига қатъи риоя этиб, хусусан жума намозини белгиланган вақтдан ўтказмаган ҳолда адо этишингизни ва жума иш куни бўлганлиги учун намозхонларни кўп ушланиб қолишларига йўл қўймаслигингиз тавсия этилади!